

De canon van de vestingstad Schoonhoven

Schoonhoven is al zeven eeuwen vestingstad. In die militaire geschiedenis zijn duidelijke keerpunten : een jaar van verandering waardoor het nooit meer werd zoals het was. Deze keerpunten vormen de Canon van de Vestingstad .

Leen Ouweneel, Ad de Vaal, Paul Beetsma, Rene Kappers

Juli 2009

1300 – Schoonhoven krijgt het recht zich te vesten ende vaste te maken van graaf Jan II van Henegouwen, Holland en Zeeland.

1304 – De Schoonhovenaren verjagen Nicolaas van Cats II van zijn kasteel.

1425 – Schoonhoven ingenomen voor Jacoba van Beieren; Albrecht Beiling terecht gesteld; Schoonhoven Hoeks.

1481 – Schoonhoven Cabeljauws na de intocht van keizer Maximiliaan van Oostenrijk.

1513 – Beleg door de Geldersen; plundering van de stad.

1572 – Belegeringen; de voorstad en klooster de Hem verbrand; bezetting door de geuzen.

Willem van Lumey, Admiraal van de Watergeuzen, nam op 20 oktober 1572 na een felle strijd met zijn soldaten Schoonhoven in. Er brak voor Schoonhoven een nieuw tijdperk aan, in feite een keerpunt in de geschiedenis van de stad, omdat zij in handen kwam van de Prins van Oranje. Korte tijd later ontstond de Republiek der Verenigde Nederlanden

Lumey werd in 1572 benoemd tot plaatsvervanger / stadhouder van de Prins van Oranje. Hij was ook admiraal van de Geuzen. Deze waren in feite een ongeregelde en onberekenbare groep van lieden van verschillende pluimage, die deel uitmaakten van de aanhang van Oranje. Zij hadden eigen regels en trokken tijdens hun veroveringstocht al moordend door het land. Lumey trok zich in feite niets aan van wat de Prins wilde. In feite wilde Lumey de dienst uitmaken.

In 1572 was een deel van de Hollandse steden op de hand van de Spaanse koning Philips II, een ander deel deed mee met het opstandige Holland en Zeeland onder aanvoering van de Prins van Oranje.

Schoonhoven was voornamelijk Spaans gezind. Een aanval van het Staatse leger van Holland werd door de stad afgeslagen. Het Geuzenleger van Lumey kwam als reactie hierop in actie door de stad aan te vallen en te belegeren. 24 Vendels voetvolk en ruitery met een vloot van boten op de Lek, trokken ten strijde. Er werd fel gevochten met

de troepen van de Spaanse koning. Op 6 juli 1572 staken de Geuzen het klooster van de Hem in brand. De monniken werden mishandeld en moesten vluchten. Ook de leproserie ging in vlammen op. Op 20 Oktober moest de stad zich overgeven.(1) Schoonhoven is echter maar kort in Staatse handen geweest. Onder leiding van de Spaanse veldheer Hierges werd de stad in 1575 weer veroverd, maar in 1577 kwam Schoonhoven definitief bij de Prins van Oranje.

Voor de Hollandse steden was het in de begin jaren van de opstand moeilijk om een keuze te maken tussen de legitieme vorst en de opstandige Prins van Oranje/Staten van Holland en Zeeland.(2) Aan de ene kant was men het zat aan de Spaanse heer belasting te moeten betalen en vele privileges te moeten opgeven, aan de andere kant vreesde men de consequenties van zich aan te sluiten bij de opstandelingen: de wraak van de Spanjaarden kon meedogenloos zijn door de bevolking uit te moorden. Verder was er sprake van geloofsvervolging van de protestanten door de Spaanse overheerser. Lumeij was daarentegen een verwoed en gehaat vervolger van katholieken: zijn bijnaam was dan ook "papenhater". Hij liet monniken en katholieken op een wrede wijze ombrengen, terwijl de Prins een voorstander was van godsdienstverheid.(4) Uiteindelijk werd Lumeij door de Prins op een zijspoor gezet.

Geraadpleegde literatuur

- (1) Hfdst 3 in 4 kwartier door Schoonhoven's Revier van G.J.Lugard jr (1938)
- (2) Geschiedenis van Holland, deel 2 hfdst 1, L Kooijmans en Carly Misset (2002)
- (3) Zie "vergaderinge gehouden inden Hage by de staten van Hollandt" na 1572
- (4) Willem van Oranje en de Nederlandse opstand (1572-1584) door K.W.Swart (1975-1993)

1581 – Schoonhoven sluit zich aan bij de Unie van Utrecht en wordt onderdeel van de Republiek; aanleg van de Oostelijke wallen en bastions.

1672 – Uitbreiding van de wallen en bastions aan de Westkant.

1784 – Oprichting van het Vrijkorps.

1784 Oprichting exercitiegenootschap "De Vrijheid"

Inleiding

De Schoonhovense bestuurders waren in het laatste kwart van de 18e eeuw verdeeld in prins- en patriotsgezinden. Stadhouder Willem V probeerde middels het recht van recommandatie zijn aanhangers te laten benoemen in de meest lucratieve functies in het stadsbestuur. Als reactie hierop kwam in 1782 een groot aantal regenten bijeen, die zich als groep "De Vriendschap" noemde. Zij besloten om de stadhouder het recommandatierecht te ontnemen en kregen gedaan een desbetreffend voorstel in de vroedschap aangenomen te krijgen.

Het exercitiegenootschap

Grote beroering ontstond eind 1783 toen een aantal regenten, leden van "De

Vriendschap”, geld inzamelden onder de burgerij om geweren te kopen ter oprichting van een zogenaamd exercitiegenootschap. De aanleiding hiertoe was onvrede met het functioneren van de bestaande schutterij. Het lag in de bedoeling om de “oude” schutterij te hervormen en na verloop van tijd te laten samensmelten met het exercitiegenootschap, voorzien van een herschreven reglement.

Toen echter de officieren van het exercitiegenootschap op 17 april 1784 aan de Vroedschap vroegen om het reglement van hun genootschap goed te keuren, bleken de regenten hierop met gemengde gevoelens te reageren. Een steeds groter regenten was namelijk bezorgd dat het exercitiegenootschap hun macht binnen de stad zou aantasten. We zien dan ook dat in de loop van 1784 een aantal patriotsgezinden uit “De Vriendschap” overliepen naar de anti-patriotse groepering.

Na een felle politieke strijd wisten de patriotsgezinden, gesteund werden door een meerderheid van de burgerij, in mei 1785 de meerderheid in de vroedschap te bevechten. Dit had ondermeer tot gevolg dat op 27 juni 1785 eindelijk het reglement van het exercitiegenootschap “De Vrijheid”, als legaal orgaan binnen de stad, goedkeurde. Dit betekende de bevestiging van de positie die het genootschap inmiddels had verworven en vormde de basis van de politieke macht van de patriotten in Schoonhoven. Onder bescherming van het exercitiegenootschap schakelde de patriotse vroedschap in 1786 de voornamelijk uit anti-patriotse heren bestaande magistraat zodanig uit, dat deze in de 2e helft van 1786 nog slechts sporadisch vergaderde. In november 1786 deden de Staten van Holland de electie van een nieuwe magistraat, omdat de stadhouder op dat moment niet in Den Haag was. De nominatie was zo samengesteld dat hierop vrijwel alleen patriotten een plaats hadden. Hun positie was op die wijze ten zeerste versterkt.

Militaire zaken bepaalden in 1786 en 1787 een belangrijk deel het handelen van de patriotten. Naar aanleiding van een aanval van de stadhouder in augustus 1786 op de steden Hattum en Elburg werd de stad in staat van verdediging gebracht. Het Schoonhovens garnizoen moest richting Woerden vertrekken, waardoor de burgers de wachtposten moesten overnemen.

In juni 1787 onderschepte het exercitiegenootschap drie compagnieën van generaal-majoor Stuart en belette ze de overtocht over de Lek onder gevangenneming van drie soldaten.

De Pruisen

Zoals bekend werd prinses Wilhelmina van Pruisen, echtgenote van de stadhouder, in de Vlist aangehouden. De nacht daarvoor bracht zij door in de Doelen in Schoonhoven. Dit verblijf bleek een vervelend staartje te hebben. Wilhelmina beschuldigde namelijk de schildwachten, die voor het Doelenhuis de wacht hielden, dat ze met blanke sabel in haar kamer waren gekomen. Dit leidde tot een officieel protest van de Pruisische koning aan het adres van de stad. Het wekt dan ook geen verwondering dat toen in september 1787 de Pruisische troepen Holland binnenrukten, Schoonhoven één van de eerste steden was waar een groot aantal Pruisische militairen werd gelegerd. Op 17 september maakten de Pruisen een eind aan het patriotse bewind in de stad. In grote getale vluchtten de patriotten uit de stad en hun tegenstanders namen de macht over,

waarbij de stadhouder in al zijn rechten werd hersteld. Hiermede kwam uiteraard ook een einde aan het kortstondige bestaan van het exercitiegenootschap.

Bron: De patriottenbeweging in Schoonhoven door H.M. van der Linde, HEK 15e jaargang 1990, pg.25-48

1816 – Opheffing van de vesting Schoonhoven. De Hollandse Waterlinie wordt in 1816 opgeheven en ook de vesting Schoonhoven als onderdeel van deze Waterlinie. De vestingwerken worden in 1826 eigendom van de stad.

1816 Opheffing van de vesting Schoonhoven

De Hollandse Waterlinie wordt in 1816 opgeheven en ook de vesting Schoonhoven als onderdeel van deze Waterlinie. De vestingwerken worden in 1826 eigendom van de stad.

Door het ontstaan van het Koninkrijk der Nederlanden had de bestaande Hollandse Waterlinie geen functie meer. Een nieuwe verdedigingslinie moest meer naar het oosten komen te liggen zodat ook Utrecht daarbinnen zou vallen. De vesting Schoonhoven, onderdeel van de Hollandse Waterlinie, werd daarom opgeheven. De vestingwerken, bastions en wallen, waren eigendom van de landelijke overheid. Ze werden door de dienst Domeinen in 1826 voor 4000 gulden aan de stad verkocht. Schoonhoven zal later deze vestingwerken herbestemmen tot Algemene Begraafplaats, Rooms-katholieke begraafplaats en kerk, lokatie voor een kanonnenloods en andere nieuwe militaire gebouwen en de aanleg van een nieuw stadspark, nu bekend als het 'Springerpark'. Aan de westzijde zullen op de voormalige bastions en in de gedempte gracht de nieuwe gasfabriek en de watertoren verrijzen. Pas in de 20e eeuw wordt hier sociale woningbouw gerealiseerd rond het huidige Olivier van Noortplein en omgeving.

1816 Opheffing van de vesting Schoonhoven

Leen Ouweneel

Inleiding

Sedert het befaamde Rampjaar 1672 maakte de vesting Schoonhoven onderdeel uit van de Hollandse Waterlinie. In de Franse tijd werden er plannen gemaakt om de waterlinie naar het oosten te verschuiven, zodat ook de stad Utrecht binnen de linie zou komen te vallen. Napoleon zelf gaf in 1811 opdracht aan een commissie bestaande uit de waterstaatkundige Jan Blanken, de Franse directeur van fortificatiën kolonel Paris en de Minister van Oorlog Cornelis Kraijenhoff om een plan van zo'n linie te maken.

Aangezien vrij kort daarop het Napoleontische keizerrijk ten val kwam, bleef het bij plannen maken.

Koning Willem I wilde graag gebruik maken van de kennis en ervaring van Kraijenhoff en benoemde hem in 1813 tot inspecteur-generaal der fortificatiën en het korps ingenieurs.

Kraijenhoff stelde een totaal verdedigingsplan op voor het nieuw gevormde Verenigd

Koninkrijk der Nederlanden, genaamd Kort Overzicht van een Verdedigings Systema voor het Koninkrijk der Nederlanden uit 1816.

De verschuiving van de linie

Uit voornoemd overzicht valt te lezen dat men reeds in 1815 bezig was om de waterlinie naar het oosten te verschuiven. Een kort citaat: Utrecht: Om deze Stad binnen de Waterlinie te kunnen trekken is men in de afgelopen Jare 1815 onafgebroken bezig geweest om alle de middelen daar te stellen, die vereischt worden tot het formeren der drie bassins van inundatie om dezelve werken te dekken, en waarvan de laatste aansluit tegen de Leckdijk, tusschen de Dorpen Vreeswijk en Hondswijk.

Onder het hoofd Te verlatene Vestingen en Vestingwerken noemde hij ondermeer de vestingen Woerden en Oudewater, de Linie van Linschoten en het fort van Goejanverwellesluis, verder de Koeneschans, de vesting Schoonhoven, de dijkpost te Willige Langerak en de vesting Nieuwpoort.

Hoewel het plan van Kraijenhoff van algemene defensie van het Rijk nog geen definitieve status had, werden er op bevel van koning Willem I toch maatregelen getroffen om onnodige kosten aan de bestaande vestingwerken te voorkomen. Er waren namelijk uit verschillende plaatsen van het rijk aanvragen binnengekomen tot herstel van bruggen, poorten en gebouwen, het uitdiepen van grachten etc. Ook met betrekking tot de vestingen Schoonhoven en Nieuwpoort werd onderhoud en aanpassingen aan het verdedigingssysteem noodzakelijk geacht, zoals blijkt uit de Korte Memorie betreffende de vestingen Schoonhoven en Nieuwpoort uit 1814. Van uitvoering zou het niet meer komen.

De opheffing bij Koninklijk besluit

Het vonnis over de defensieve bestemming van Schoonhoven als vestingstad werd officieel gevelde bij Koninklijk Besluit no. 65 van 21 juni 1816. De tekst luidt als volgt:

Wij Willem, bij de Gratie Gods Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg enz. enz.

Noodig geoordeeld hebbende, en provisioneel en in afwachting van een aan te bieden Plan van algemeene defensie van het Rijk, schikkingen te maken tot het buiten oorlogs-onderhoud stellen van zoodanige Plaatsen wier ligging het ontwijfelbaar maakt dat zij niet in het voorsz. door Ons aan te nemen Plan kunnen vallen;

Gezien de voordragt van Onzen Commissaris Generaal van Oorlog van den 15e dezes no.6

Hebben besloten en besluiten

Artikel 1

De hier nagenoemde Plaatsen, Sterkten en Linien zullen niet meer bij het Departement van Oorlog in onderhoud of administratie verblijven..... (volgt een opsomming zoals in te verlaten vestingen etc. van Kraijenhoff genoemd).

Artikel 2

Alle de voorschreven Plaatsen, Sterkten en Linien zullen door het Departement van Oorlog met de daartoe behorende gronden, gebouwen en wateren worden overgegeven aan De Hoofd Administratie der Domeinen, met uitzondering der Artillerie gebouwen te Woerden, Steenberg, Geertruidenberg en Heusden.

Artikel 3

Na dat de voorschreven overgifte zal zijn geschied, zal de Hoofd administrateur der Domeinen aan Ons succesvolle voordragten doen op welke wijze, ten meesten nutte van het Rijk en der bewoners der overgegeven Plaatsen, Sterkten en Linien, daar over Ons beschikt zouden kunnen worden.

Artikel 4

De Hoofd administrateur der Domeinen zal echter bij de in Artikel 3 gemelde voordragten in het oog moeten houden, dat binnen eenen zekeren tijd de vestingwerken der over te geven Plaatsen, Sterkten en Linien moeten worden geslecht en onbekwaam gemaakt om immer voor eenen vijand te kunnen dienen; tenzij bij de overgifte van eenige der Plaatsen of Posten expresselijk door het Departement van Oorlog mogte worden bedongen, dat de werken dier Plaatsen of Posten of eenige derselve niet geslecht, maar alleen aan de natuur behoorden overgelaten worden.

1 Vestingwerken worden geslecht ofwel ontmanteld, d.w.z. met de grond gelijkgemaakt

Artikel 5

Onze Commissaris Generaal van Oorlog en de Hoofd administrateur der Domeinen zijn respectievelijk belast met de executie van dit Besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Staatsraad Intendant Generaal der Administratie en aan het Kollegie van President, Raden en Rekenmeesteren der Domeinen tot informatie.

Gegeven te S' Hage

Den 21 Juny des jaars 1816

het 3e van Onze Regering (was getekend) Willem

Het stadsbestuur wordt geïnformeerd

In een brief van 4 november 1816 van de rentmeester der Domeinen van Liesveld, de heer Eliza Vonck, lezen we dat de Commissaris Generaal van Oorlog met betrekking tot Schoonhoven had bepaald dat alleen de zogenaamde buitenwerken geslecht zouden moeten worden, maar dat de Kapitale Wal tot Sluiting der Steden en tot gerief der Ingezeten zoude kunnen worden behouden en zodanig veranderd, als met hunne belangen zal overeenstemmen. Die brief sloeg bij het stadsbestuur in als een bom. In een hierop volgende brief van de burgemeesters van de stad aan de hoofdadministrateur der Domeinen d.d. 23 november wordt gesteld dat het stadsbestuur van mening is dat door de bestemmingswijziging van de vestingwerken deze regtmatig door den primitiven bezitter mag worden gereclameerd. Gesteld wordt namelijk dat de grond waarop de vestingwerken en grachten destijds zijn aangelegd, eigendom van de stad waren en dat de stad ook een belangrijke financiële bijdrage in de aanleg daarvan had geleverd. Documenten van eigendom konden evenwel niet overlegd worden. Dit maakte op de hoofdadministrateur weinig indruk. Hij schreef op 13 december terug dat het aan mij niet vrijstaat enig gedeelte der Objecten, die onder mijnen administratie gesteld worden, aan Uw ed.Achthb. af te staan en dat hij aangewezen was om het K.B. van 21 juni uit te voeren. Het stadsbestuur moest zich volgens hem maar met een gegrond verzoek tot de koning richten, maar hij adviseerde dan wel met voldoende bewijzen van eigendom te komen.

Tenslotte

De eigendomskwestie heeft de overdracht van de vestingwerken sterk vertraagd. Een

rekest aan de koning leverde niets op. Na langdurige onderhandelingen werden door Domeinen bij notariële acte d.d. 17 november 1826 de vestingwerken voor een bedrag van fl.4000,- aan de stad verkocht.

2 Buitenwerken zijn alle verdedigingswerken buiten de hoofdomwalling, bijvoorbeeld de Halve Maan voor de Lopikerpoort

1862 – Afbraak der stadspoorten.

1862 Afbraak der stadspoorten

L.P. Ouweneel

Inleiding

Op 21 juni 1816 werd bij Koninklijk Besluit de stad Schoonhoven haar vestingstatus ontnomen, waarna de stad op 17 november 1826 alle vestingwerken inclusief de poorten kocht van de Dienst Domeinen voor een bedrag van fl. 4000,-. Dit bedrag was zo gering omdat ingecalculeerd was dat de stad voortaan voor alle onderhoud moest zorgen. In de koopovereenkomst was bepaald dat de stad de zogenaamde buitenwerken, zoals de “Halve Maan”, moest amoveren. Dit gold ook voor de borstweringen op de wallen. Deze verplichting vloeide voort uit de vrees dat een mogelijke vijand, die de stad zou bezetten, de vesting op eenvoudige wijze in staat van verdediging kon brengen. De stadswallen (zonder borstwering dus), de grachten en de drie poorten (de Lopikerpoort was in de Franse tijd afgebroken) konden dus intact blijven.

Functie der poorten na 1816

De eeuwenlange gewoonte om 's nachts uit veiligheidsoverwegingen de stad letterlijk op slot te doen bleef voorlopig gehandhaafd, zoals blijkt uit het “Reglement op het sluiten en openen der poorten, en de boomen voor de havens binnen de Stad Schoonhoven” van 18 april 1849.

Een selectie uit de artikelen van dit reglement geeft een aardige inkijk in de wijze waarop in de praktijk die oude gewoonte vorm werd gegeven.

Artikel 1

De poorten alsmede de boomen van de havens dezer stad, zullen worden gesloten in de maanden Mei, Juni en Julij des avonds ten elf ure en geopend des morgens ten drie ure; in de maanden Maart, April, Augustus en September gesloten des avonds ten negen ure en geopend des morgens ten vier ure; in de maand October gesloten des avonds ten acht ure en geopend des morgens ten vijf ure en gedurende de vier overige maanden des jaars gesloten des avonds ten zeven ure en geopend des morgens ten vijf uren.

Artikel 3

Wanneer de poorten volgens de bovenstaande bepalingen gesloten zullen wezen, zal voor het doorlaten van een rijtuig, met inbegrip vande daarin of op zijnde personen aan den portier betaald worden tien cents; voor ieder persoon te paard vijf cents en voor

iedereen voetganger twee en een halve cent. Voor het doorlaten van Vee zal geen poortgeld worden betaald.

Artikel 4

Voor het doorlaten van een vaartuig met de daarin zijnde personen, zal wanneer de boomen volgens de bovenstaande bepaling gesloten zullen wezen, aan de beambten die met de opening en sluiting derzelfde belast zijn betaald worden tien cents; zullende echter voor het doorlaten van de gewone veerschuiven geen boomgeld worden betaald. In artikel 5 worden vervolgens alle functionarissen benoemd die uitgezonderd werden van het betalen van poort- en boomgeld met als eerste Z.M. den Koning en verder militairen, schutters, geestelijken etc.

1 De poort was vervangen door een barrière, een soort hekwerk.

2 De “boomen” betreffen drijvende balken in de toegang der havens, die moesten belletten dat schepen de havens binnenvoeren.

De afbraak der poorten

Een eerste vermelding van het voornemen tot afbraak der poorten vinden wij in de notulen van de commissie van fabricage op 19 september 1861 waarbij aan de gemeentearchitect wordt gevraagd om een berekening te maken tot amovering der Kat en Goudsche poort (andere benamingen voor respectievelijk de Vrouwenpoort en Kruispoort). Op 23 januari 1862 wordt al in de commissie een tekening behandeld met betrekking tot amoveering der Kat en Kruispoort, alsmede tot de herstelling dat hierdoor zal veroorzaken aan het huis van D. Meyer (de sluiswachter). Zoals ook uit afbeeldingen blijkt was de Vrouwenpoort tegen een huis aangebouwd. Dit moet het huidige pand Voorhaven 10 zijn, bewoond door de familie van den Berg.

In de openbare vergadering van de gemeenteraad d.d. 6 februari 1862 werd, op voorstel van de commissie van Fabricage, bij meerderheid van stemmen besloten de Kruispoort en de Vrouwenpoort te doen afbreken, gemotiveerd als volgt:

Overwegende de kosten die Jaarlijks voor onderhoud der bedoelde poorten wordt vereist en

Overwegende den slechten toestand der poorten en in aanmerking nemende, dat door de opruiming der poorten de ingangen dezer Gemeente zoude worden verbeterd en verfraait.

Het aanbestedingsbiljet van dit werk is bewaard gebleven met de volgende omschrijving:

Het inrigten en maken van Gebouwen tot huisvesting van ARTILLERISTEN, benevens het afbreken van POORTEN, en het maken van MUREN en andere Werken te Schoonhoven. Het afbreken der poorten was dus een onderdeel van een totaalopdracht. De aanbesteding zou geschieden in het Herenlogement op 11 augustus 1862, waar vanaf 5 augustus het bestek en de tekening ter inzage lagen. Het totale werk werd gegund aan de laagste inschrijver, de heer A. Oudijk, voor een bedrag van fl. 41.825.

Een laatste vermelding betreft een voorstel in de raadsvergadering van 25 januari 1864 door de heer A. Graves Kooiman Jr. om de barrière ter hoogte van de voormalige Lopikerpoort af te breken. Besloten werd tot aanhouding tot de volgende vergadering. Waarna echter geen vermelding meer te vinden was.

Bron: Herbestemming en afbraak der vestingwerken (een nog te publiceren artikel van L.P. Ouweeneel)

3 Deze uit raadsleden bestaande commissie was verantwoordelijk voor het voorbereiden van raadsbesluiten op het gebied van gemeentelijke eigendommen, openbare werken etc.

1863 – Havenkazerne en bastiongebouw politiek binnen gehaald .

1863

De Artillerie Instructie Compagnie vestigt zich in Schoonhoven.

Met het politiek binnen halen van de Haven kazerne in 1862 begon een nieuwe periode waarin voortdurend militairen in deze kazerne gelegerd zouden zijn. Dit zou meer dan 100 jaar duren tot de opheffing van het garnizoen in 1966.

Op 1 mei 1863 werd in Schoonhoven officieel van start gegaan met de opleiding van korporaals voor verschillende onderdelen van het Nederlandse leger. Onder andere de regimenten Veldartillerie, Vestingartillerie, de Rijdende Artillerie en het Korps Pontoniers werden aangevuld met manschappen die in Schoonhoven werden opgeleid. De militairen in opleiding kregen onderwijs in onder meer de basisbeginselen van wiskunde. Deze kennis werd gebruikt om inzicht te krijgen hoe vuurmonden van artillerie te richten. De mannen hielden zich verder bezig met exerceren, soms met en soms zonder geweer. Ook kregen de militairen les over explosieve stoffen, garnizoensdienst, rangen en graden, militaire rechten en plichten enzovoort. Tot 1 september 1922 bleef Schoonhoven de thuisbasis van de Artillerie Instructie Compagnie.

1918 – Peloton Nationale Reserve in Schoonhoven; bouw van de stormbaan.

1953 – Instructiebataljon Regiment van Heutz in Schoonhoven.

1953

Het Instructie Bataljon Van Heutz vestigt zich in Schoonhoven.

Van 1953 tot 1966 werden vele honderden officieren, onderofficieren en manschappen, afkomstig van het befaamde Regiment Van Heutz, gelegerd in Schoonhoven. De mannen vormden gedurende dertien jaar een belangrijk onderdeel van Schoonhovense gemeenschap.

Het bataljon nam zijn intrek in de Havenkazerne. In dit gebouw is tegenwoordig onder andere het Nederlands Goud-, Zilver- en Klokkenmuseum gevestigd.

In 1966 verhuisde het bataljon van Schoonhoven naar Den-Bosch.

Hiernaast een foto, gemaakt op 2 juni 1955. Oudgedienden bij de onthulling van een borstbeeld van Generaal Van Heutz op het binnenplein van de Havenkazerne. Met de verhuizing van het bataljon naar Den-Bosch in 1966 verhuisde het beeld mee.

1966 – Opheffing van het garnizoen.

2009 – Afbraak van de Nato-bol .